

Ny EU-harmoniserad arbetskraftsundersökning, AKU

Anders Sundström²⁴

Sedan Sverige blev medlem i Europeiska unionen har stora förändringar gjorts inom många områden i det svenska samhället, inte minst inom den officiella statistiken. Det är nu dags att införa den Europaharmoniserade arbetskraftsundersökningen, Labour Force Survey, LFS. Första publicering sker den 31 maj 2005 kl. 13.00 och avser data för april månad.

I detta arbete har EU:s förordning²⁵ för vad AKU ska omfatta och hur undersökningen ska genomföras varit vägledande. Förordningen anger bl.a. vilka arbetsmarknadsrelaterade variabler som undersökningen ska besvara, men också i vilken ordning olika frågor ska ställas. Harmoniseringen innebär att den internationella jämförbarheten av de olika ländernas AKU blir ännu bättre.

I samband med införandet av en EU-harmoniserad AKU genomförs också andra förändringar av kvalitetsförbättrande karaktär. Bland annat införs bättre statistiska metoder inklusive en mer modern och bättre säsongrensningmetod. De för användarna synliga effekterna av dessa förändringar är, på sikt, framförallt möjlighet till fler säsongrensade serier, kompletta beräkningar av osäkerheterna i beräknade värden liksom bättre konsistens i skattningar mellan olika redovisningsgrupper.

I detta EU-anpassningsarbete har även publiceringen av AKU setts över. Statistiken kommer successivt under 2005 att till stora delar göras tillgänglig på SCB:s webbplats www.scb.se/aku och i SCB:s databaser. Informationen kommer att uppdateras kontinuerligt.

²⁴ Författaren är enhetschef för enheten för arbetskraftsundersökningar vid SCB. Förfrågningar kan ställas direkt till författaren via e-post med adress fornamn.efternamn@scb.se.

²⁵ Commission Regulation (EC) No 430/2005 of 15th March 2005 implementing Council Regulation (EC) No 577/98 on the organization of a labour force sample survey in the Community

Sammantaget innebär dock alla de förändringar som görs ett brott i jämförbarheten över tiden för AKU. Således kan resultaten från och med andra kvartalet 2005 inte jämföras med resultat från AKU för tiden dessförinnan.

Skillnader mellan dagens AKU och nya AKU

Nya variabler

- Frånvarotidens längd och om man uppbär ev. lön eller inkomstersättning under frånvaroperioden
- Om den intervjuade har någon form av arbetsledaransvar
- Huruvida bristen på barn-/anhörigomsorg är ett skäl till varför intervjupersonen arbetar deltid och inte söker heltid
- Om den intervjuade använt arbetsförmedlingens tjänster för att erhålla nuvarande arbete
- Direkta frågor om övertidsarbete (i dagens AKU fångas overtiden som skillnaden mellan faktiskt och överenskommen arbetstid under referensveckan)
- Huruvida den intervjuade har ett kontrakt med ett bemanningsföretag eller ej

Andra förändringar

- Arbete utomlands jämställs med arbete i Sverige (i dagens AKU räknas dessa till kategorin "ej i arbetskraften"). Förändringen gäller även arbetsökande.
- Arbetslösa definieras utifrån att kunna arbeta och aktivt söka arbete (att som i dagens AKU ha velat arbeta referensveckan är inte längre avgörande)
- Att enbart studera annonser i syfte att hitta ett arbete räknas i nya AKU som att ha sökt aktivt
- Genom att en stor del av bransch- respektive yrkeskodningen görs direkt i intervjusituationen förbättras kvaliteten (i dagens AKU görs detta i efterhand)

Förändrad publicering

AKU kommer, liksom idag, att publiceras månatligen, kvartals- och årsvis. Liksom tidigare kommer den nationella redovisningen av AKU även fortsättningsvis att grunda sig på åldersgruppen 16–64 år. Nytt är även att flera uppgifter kommer att kunna säsonggränsas och att så gott som samtliga variabler och tabeller kommer att kunna erhållas med osäkerhetstal.

Långt ifrån alla tabeller är dock klara för publicering redan i maj 2005. Endast ett urval av de nya s.k. Grundtabellerna kommer att publiceras, varför de inledningsvis inte kommer att finnas tillgängliga i tryckt form. Målsättningen är att samtliga Grundtabeller ska finnas klara till årsskiftet 2005/06. Då ska även Sveriges Statistiska Databaser (SSD) innehålla den information som finns i Grundtabellerna.

En nyhet med lanseringen av nya AKU är att ytterligare resultat av stort allmänintresse kommer att göras tillgängliga i s.k. Tilläggstabeller på SCB:s webbplats. Dessa kommer dock senare under hösten 2005.

Månatlig publicering

På SCB:s webbplats och AKU:s produktsida www.scb.se/aku publiceras gratis:

- s.k. Grundtabeller, vilka omfattar ett 40-tal tabeller utgörande Sveriges Officiella statistik från AKU. Dessa kommer också så småningom att tryckas och försäljas.
- s.k. Tilläggstabeller, vilka också omfattar ett 40-tal tabeller av stort intresse.
- efterfrågade tabeller och diagram.

I samtliga tabeller kommer också osäkerhetstal att publiceras i form av s.k. konfidensintervall.

Kvartals- samt årsvis publicering

Varje kvartal och år publiceras ett Statistiskt meddelande (SM) på AKU:s produktsida förutom de resultat som månadsvis publiceras i SSD, pressmeddelande samt i de ordinarie Grund- och Tilläggstabellerna.

Införandet av nya AKU

Nya AKU kommer att redovisas från och med april månads data 2005.

Ett starkt användarkrav har varit att AKU:s tidsserier ska vara obrutna. Vid en omfattande omläggning är det omöjligt att undvika tidsseriebrott. För att ändå tillmötesgå användarna görs parallella undersökningar med resultat från såväl nya som dagens AKU under perioden oktober 2004 t.o.m. mars 2005. Med stöd av dessa data kommer sedan ett trettioital av AKU:s viktigaste variabler kunna redovisas som obrutna tidsserier med hjälp av s.k. länkning.

Inledningsvis kommer endast årsvisa jämförelser att kunna göras, men successivt kommer mer och mer säsongrensad information att publiceras för ett trettiotal länkade tidsserier.

Övrigt

På SCB:s webbplats och AKU:s produktsida finns tillgång till:

- Intervjublankett 2005
- Innehållsförteckning över de nya Grundtabellerna (3 st, månad, kvartal, år)
- Innehållsförteckning över de nya Tilläggstabellerna
- Slutrapport ifrån utvecklingsarbetet av AKU:s blankett " Ny AKU 2005 – EU-anpassning. Slutrapport från AKU-översynens blankettprojekt".

Den 27 maj kl. 13.00–15.00 anordnas ett användarseminarium på SCB med information om den nya EU-harmoniserade AKU. Inbjudan kommer att läggas på SCB:s webbplats i början av maj månad.

Den 31 maj kl. 13.00 hålls en presskonferens med resultat från AKU och information om ändringar. Lokal: "Hagaparken", Konferenscentret Karlavägen 100, Stockholm.

För mer information vänligen kontakta SCB, Enheten för arbetskraftsundersökningar, antingen via telefon: 08-506 948 50 eller via e-post: aku@scb.se.